

Գ Ա Յ Ր Ե Ն Ի Ք

20
Փարայ

Օ Ր Ա Թ Ե Ր Թ

20
Փարայ

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 7 արծաթ մեծիտ կանխիկ . գաւառական բոլրատարութեան ծախքը մեր վրայ է : Վեցամսեայ եւ եռամսեայ բաժանորդք ալ կը հրատարակուի :

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ նամակ պէտք է ուղղել առ Տէր-Խմբագիր Բիգա փաշա խան Թ. 44 : Խմբագրութեան ուղղեալ գիր ետ չե տրուիր : Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 դրոշ է . աւելի անգամի համար սակարկութիւն կը լայ :

Ա Չ Գ Ա Յ Ի Ն

Բարերգէն հետեւեալ գէպքը կը գրեն մեզ, որ միանգամայն Ազգ. Պատրիարքարանի ծանուցումն է :

Պալատի գիւղի քիւրտ աղայի, հաճի Ղազիսի, Ալի ուսուսայի, Ալիօղլու Հասանի շնորհիւ որք գիւղին ազգեցիկ անձինքն են, քանի մը աւաղակարարոյ անձինք գիւղեայն Մանուկ քէհեաի տան վրայ կը յարձակին : Մանուկի եղբորորդին և որդին աւաղակները ձերբակալելու կաշխատին առանց զէնքի . սակայն եղբորորդին կըստ պաննուի և որդին սուրի հարուածներով ծանրապէս կը վիրաւորուի : Երբ սոյն եղբուն աղործութիւնը Գեր. Առաջնորդական տեղապահին ականջը կը հասնի, նա կ'առաջարկութեան կը հաղորդէ, որ անմիջապէս արգարութեան ատենի փոխ-Ատենապետը փոխ-դատաւարը և քանի մը պաշտօնատարներ, ոստիկանութեան վերատեսուչը կը զրկէ բաւական ոստիկաններով յիշեալ գիւղը քննութիւն կատարելու և չարագործները ձերբակալելու համար :

Չարագործներէն երեքը բարեբաղդաբար կը բռնուին և կը բանտարկուին, իսկ մի քանին խոյս կուտան : Այս արիւնկալ անձինք ասկէ երկու տարի առաջ ալ նոյն գիւղի Մ. Պողոս քէհեայի աղան սպաննեցին և փախան . սակայն վերոյիշեալ աղաները յայտնի երաշխաւոր կը լինին թէ չարագործները պիտի բռնեն և կ'առաջարկութեան յանձնեն . բայց անկէ ի վեր բնաւ վնասող հարցնող չը կայ, թէ և չարագործք ազատ մուտ և ել կ'ընեն յիշեալ գիւղը : Գիւղին բնակիչք վերջին եղբուն աղործութեան վրայ բոլորովին ահուդողի մէջ ինկած, բողբոջներ կ'առաջարկութեան, անոնց պատժուիլը պահանջելով . հանրագիր մ'ալ գտնուի կուսակալին մատուցին որ ըստ ամենայնի յուսադրեց զիրենք և խօստացաւ յանցաւորները պատժել : Յիշեալ հանրագրոյն պատճէնը Ազգ. Պատրիարքարան զրկուած է :

Արժ. Տ. Ամբրոսիոս վարդապետ ի կարնոյ հոս ժամանեց, կը լսեմք որ Ռուսաստանէն 20,000 մանկէ հանգանակեր է գիւղեր թիկ դարձողի մը հիմնադրութեան

համար . այժմ վիճակիս մէջ գտնուած Գրիսթափոր անուն վառուց 10,000 մանկէ տալ կը խօստանայ և անդ գիւղերովի գրպոյ մը հաստատել, եթէ զինքը վիճակայինք ըստ նախորդ ընտրութեան իւրեանց Առաջնորդ ընդունին : Տեղւոյս գաւառական ժողովն արձանագրած է որ մինչև յառաջիկայ մայիս Գեր. Տիմոթէոս վարդապետ հոս մնայ . այս անձը բաւական աշխատեցաւ և կաշխատի գաւառին գործոց բարելոքման համար . սակայն մերայինք արժանիքի հետամուտ չեն, այլ աւելի ցոյց կը սիրեն :

Պարտիզակի մէջ ժողովրդական խորհուրդն սկսեց և որ դժբաղդաբար նախատեսուած էր արդէն :

Տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ առաջնորդէն մին Պ. Ճանիկ Խաչէրեան պարկեշտ կնոջ մը պատիւը բռնաբարել ուղեւոր մի քանի շաբաթ առաջ, անպատուեալ կընոջ տաքը բողբոջ կը բառնայ առ Թաղ. Խորհուրդն, սակայն այս վերջինը լռութիւն կը պահէ և խնդիրը կը թաղէ : Ասոր վրայ գիւղին էսնափը հոկտ. 28 ին հանրագիր մը կը ներկայացնէ Թաղ. Խորհրդոյ և կը պահանջէ որ յիշեալ Պ. Ճանիկը որ միանգամայն գիւղին ամսականաւոր չորպաճին է, թաղականութենէ գաղթի : Հանրագիրը կը յայտնէ թէ այսպիսի արգար բողբոջ մը համար բաղձաթիւ ստորագրութիւն վնասուելու հարկ չէ տեսած, այլ քանի մը հարկեր, մինչև իսկ քանի մը յիշուած ստորագրութիւնք ալ բաւական են, քանի որ եղբուն թիւնն որս գէժ բողբոջ կը բառնան, ստոյգ է և արդար . հետեւեալ այդպիսի անձի մը գիւղին ներկայացուցիչ լինելը պարկեշտութեան և օրինաւորութեան հակառակ է . հետեւեալ այդպիսիք արժան է որ պատժուի ենթարկին, որպէս զի ուրիշներուն ալ չար օրինակ չկարենան լինիլ :

Սակայն մեզ կը հաւատեն թէ Թաղ. Խորհուրդը դարձեալ կարեւորութիւն տալ չէ ուղեր սոյն ժողովրդական հանրագրին, անշուշտ սպասելու համար որ հասարակութիւնը խարաղանաւ վանէ զիրենք : Արդէն, կըսեն

մեզ, թէ Թաղ. Խորհուրդը օրինաւոր վարչութիւն մը լինելէ գաղթած է, վասն զի մեծամասնութիւնը կորուսած է . և Արժ. Տ. Ստեփան Ծ. վրդպ. որ Պարտիզակէն 2 ժամ հեռի Ասլանպէկ գիւղը կը գտնուի, այս ամենը կը լսէ և իւր առաջնորդական պարտաւորութեան համեմատ այս վիճակին դարձան մը ընել չի կարող :

Այս մասին հետզհետէ մեր ստացած տեղեկութիւնները պիտի հրատարակեմք, որպէս զի գոնէ կեդր. վարչութիւնը փութայ անմիջական տնօրէնութիւն մ'ընել, Նիկոմիդիոյ գաւառական վարչութեան ուշադրութիւնը հրաւիրելու համար :

ԻՄ ՄՏԱԾՈՒԹԻՒՆՔ

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՆՆԴԻՐ (Երբեք անհաշիւ և վերջ)

« Երբ առաջին անգամ Հայկական խնդիրը կը յուզուէր, ամեն մարդ ծրագիր և յիշատակագիր պատրաստելու հեղինակ դարձած էր՝ Հայաստանի և Հայոց ազգի համար, առանց Հայաստանն ու Հայոց ազգի վիճակը ճանչելու : Զարմանալի չէր որ ճիշդ այս սխալման մէջ էր Հայոց Պատրիարքարանն որ խնդրոյն զեկավարն էր » :

Բայց զարմանալի է որ դուրս ևս ճիշդ այդ սխալման մէջն էիք :

« Պատրիարքարանն Հայաստանի ինքնավարութիւն կամ բարենորոգումն կը խնդրէր և Հայաստանը կանգամաւոր պատմական տեղագրական և վիճակագրական անդիտութեամբ, ինչպէս արդեօք Պատրիարքարանն ու պատուիրակները կանգամաւոր Հայաստանը, ինչպէս արդեօք ինչ ինչ գաւառներ և յիւրիկեան ու Ռուսահայաստանն անտեսութեան կը տային : Միթէ յիւրիկեան և Ռուսահայաստանն կարօտ չէին բարենորոգման » :

Աւելցնենք և մեք, ինչպէս համար Պարսկահայաստանի համար ինքնավարութիւն չպահանջեցին . ինչպէս համար Հնդկաստանի Ռուսահայաստանի և Սերմիոյ մէջ գտնուող Հայոց համար բարենորոգում չի պահանջեցին : Ինչպէս Յոյներն Պոլսը, Բուլղարներն և Աղէքսանդրիան չպահանջեցին, ինչպէս Մոն-

թէնէկրօն ամբողջ Ալպանիան չպահանջեց, ինչպէս Ռուսիան Աւստրիոյ ներքեւ գտնուող Սլավոն ինքնօրինութիւն չի պահանջեց, ինչպէս արդեօք Մամուրեան էֆէնդիքաղաքագիտական հոշակին տխուր փորձեր կուտայ :

Ա. Մամուր յիշեալ հոշակաւոր 78 մայիս ամսաթիւին ինչպէս ուրիշ շատ թերթերուն մէջ Հայոց անպաշտպան ըլլալը քննիցս յայտարարուելէ վերջ չենք կըրնար մեր խնդուկը դստել կարգաւոր հետեւեալ տողերն :

« Տարակոյս չկայ որ եթէ Հայաստան չի յօշոտուէր, եթէ Ռուսահայոց ազգայնական ազգութեան սպառնացող վտանգն իսկութեամբ ներկայացուէր ուր որ անկէ էր Հայք աւելի համակրութիւն պիտի վստակէին Եւրոպայի ազգայնական իշխանութիւնները » :

Ռուսիոյ դէմ թողոքել . . . Բայց առ ո՞ր դիմել, « առ որ անկէ » — կըսէ և կ'անցնի . երանելի, այդ դասը փոխիւր տուր, որ կատարեալապէս համակիր Եւրոպա մը և կաթոլիկ վեհապետներ իրեն զօրաւիդ ունէր որոց դուրսը աշխարհագրորդ նախորդին մը կը կենար և կ'ապառնար . ինչ օգուտ քաղեց մեր վիճակից դժբաղդ փոխիւր, ըսէք ինձ եւ ռահատոր Ընդհ. ազգաց պատմութեան հեղինակ, գիտէ՞ք որ Արեւելեան խնդիրը կոչուածը պարզապէս և դրապէս ռուսական խնդիր է . գիտէ՞ք թէ այդ սպիտակափառ Զարեմ յուշիկ յուշիկ իրենց նպատակին հասնելու վերայ են քանի որ շահամուր և ինքնասէր Եւրոպա կը կ'էկի և վերամակը դուրսը քաշելով կը պառկէ » հրդեհ մեղնէ հեռու է » ըսելով :

Եւ ինչպէս ձեր այդ դործնական և պատուական ծրագիրն տաք տաք չներկայեցիք այն ատեն և վեհաժողովէն 3 ամիս վերջ 1878 հոկտեմբեր ամսատետրին մէջ Թուրքիոյ եպարանք կարգաւոր դոհ հեղք հետեւեալ տողերով .

« Եթէ երբեք քաղաքագիտութիւնը զէնք մ'է այս զէնքը (երկու ձեռք դրկել Հայերն ու անոնց օրինաւոր պահանջմունքն ի դործ դնել) բանակներէ աւելի »

մեծ գործ պիտի տեսնէր թուրքիոյ համար: Այս ընելով ահա գին հարուած մը տուած պիտի լինէր քաղաքականութեան մ'որ խիստ ճարտար է, և ոչ միայն Հայաստանն ազատած այլ և Ռուսիոյ հայերն շահելու և իրենց բուն հայրենիքը վերագրառնալու հրապոյր մը տուած պիտի լինէր թուրքիոյ այս չըրաւ, Գարաթուրի փաշան հակադարձ քաղաքականութեան մ'արձագանքն եղաւ և կերպով մը հայերը Ռուսաց ձեռքը մատնեց:»

Այս տողերը գրելէ վերջ՝ հէ՛ ծիծաղելի չէ՞ ըսել թէ Հայոց Պատերազմը քանի ինչո՞ւ Ռուսիոյ դէմ չի բողոքեց «առ ուր անկէ»:

Սոյն հմտալից յօդուածը հետեւեալ տողերով կը վերջանայ.

«Խորին վիշտ կզգանք այս դիտողութիւնները գրելով վասն զի ակներև կը տեսնենք որ հայրենագէտ չլինելու առթիւ որչափ որ քաղաքագէտ ձևանանք դարձեալ խաբուած ենք և անշուշտ ներքողներու ձայնն ու շշուկը դադրելէն ետք, պատմութիւնը պիտի դատապարտէ մեր խորին անքաղաքագիտութիւնը Հայկական խնդրոյն խնդրոյն նկատմամբ և պիտի զարմանայ թէ ինչպէս Հայք չըլին ինչ որ պարտ էր այն. պիտի պարագայից մէջ որ ստէպ չեն պատահիր»:

Իսկ մեք կը յաւելունք:

Խորին վիշտ կզգանք այս դիտողութիւնները գրելով որ քաղաքագէտ մեկ մը հիւսիս, մէկ մը հարաւ կը վիշտ, իր գերածննդը ինք կը հերքէ, և մութացութեան, անտրամաբանութեան և անքաղաքագիտութեան ակներև փորձեր ցոյց կուտայ: Իսկ Հայկական խնդրին ինչ ելք ալ ունենայ պատմութիւնը պիտի գրուածէ Հայոց քաղաքագիտութիւնն որ պարագայներէն օգուտ քաղեց և իր դիտողութիւնն միջադէպին խնդիր մ'եղաւ, եթէ կը հաւատանք որ Եւրոպա մը կայ:

Թէ՛ Հայկական խնդրին ինչ ելք պիտի ունենայ, — այդ մեր ամենուրեք մերոյսան աշխատութեան մեր մտաւոր, բարոյական տնտեսական զարգացումէն, մեր ինքնօգնութիւնէն կախեալ է, — ինչպէս որ շատ անգամ առթիւն ունեցած ենք բացատրելու:

20 Սահմի 4374 Խ. Յ. Ս.

... Տէր խմբագիր Հայրենիք պատուական լրագրոյ:

Ներփակեալ դրութիւնը, որոյ մի օրինակը Ազգ. Երեսփ. Ժողովոյ մատուցուած է. կը խնդրեմ որ բարեհաճիք Ձեր մօտաւոր թերթերէն միայն մէջ հրատարակելու շնորհն ընել ի սէր ճշմարտութեան, որոյ վրան կանխաւ իմ խորին շնորհակալեքս յայտնելով Ձերդ մեծ ազատութեան:

Մնամ ազօթարար
Վահան վրդ. Յակոբեան
հ. նոյ. 1881
Ի Դուռ-Գալիու

Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հայր, նախագահ Ազգ. բարեխնամ Ժողովոյ:

Ասկէ մի քանի ամիս առաջ, 1881 յունիս 10 ին, յանակնալս Սրբ. Ղևոնդ վրդ. Ս. Յակովբեանց միաբանից և քաղաքացի Ժողովրդեան միջև անսովոր և անօրինակ խնամութիւն հաստատելու ձեռնարկ մը կընէ: Միաբանական վարչութիւնը, կամ որ նոյն է Տնօրէն խորհուրդը վրասակար դատելով զայս խնամութիւն կը մերժէ: Տ. Ղևոնդ վարդապետ չուզելով թողուլ իւր ձեռնարկն, խնդիրը ձեռնարկ Ս. Պատրիարք Հօր միաբանական ընդհ. Ժողովոյ ատենանք կէնէ. ուր յետ երկըր փիճարանութեան քուէից բացարձակ առաւելութեամբ սոյն գործ խնամութեան իրը վանական գրութեան խանգարիչ և վնասակար կը մերժուի. և ընդհ. Ժողովոյ նախագահ Ս. Պատրիարքի ստորագրութեամբ յորդորանաց գիր կուղղուի առ Տ. Ղևոնդ վարդապետ, որպէս զի իւր այդ վնասակար ձեռնարկութեան յետս կասի և յօդուտ և ի սէր Ս. Աթոռոյն վարչական և ընդհ. Ժողովոյ օրոշմանց համակերպի: Սակայն Տ. Ղևոնդ վրդ. առ ոչինչ համարելով միաբանութեան օրոշումն, աղջիկն ընդ փոյթ ի Պէրութ կը զրկէ, և ինքն իսկ ի միաբանութենէ հրաժարելով Երուսաղէմէն կը մեկնի և ի Պէրութ վերափոխման կիրակեմոսէն զեղբայրն պատկել կուտայ:

Տ. Ղևոնդ վրդ. այսու եղանակաւ իւր փափաքանաց հասնելէ յետոյ անմիջապէս ի Դասիքէ վրդ. Ստեփան փաշայի յետոյ Ազգ. կեդր. վարչութեան գիմելով կը զրպարտէ զժողովրդեան. գրելով թէ իւր եղբայրն իրը ազատ մարդ Երուստղիմացի աղջկան մը սիրահարելով առնելուն համար, միաբանութիւնն զինքն անիրաւութեամբ բռնաբար արտաքսած է: Սակայն Ս. Պատրիարքը յատենի միաբանական ընդհ. Ժողովոյ հաստատած է թէ, Ղևոնդ վրդ. ի եղբայրն ոչ սիրահարած և ոչ իսկ ամուսնանալու փափաք ունեցած է, այլ Տ. Ղևոնդ վրդ. բռնագատած է զիւր եղբայրն, որ սոյն ամուսնութեան հաւանի: (տես ատենագրութիւն միաբանական ընդհ. Ժողովոյ):

Միաբանութիւնն այս կացութեան մէջ էր ահա, երբ Ազգ. վարչութիւնը մի կողմէն Վահան Ստեփան փաշայի, և միւս կողմէն Տ. Ղևոնդ վրդ. ի համբաւսով դրութիւնները ստանալով, եղբայրութիւնը փոխանակ միաբանութեան հարցնելու առ Տ. Եսայի Պատրիարք կը հեռագրէ յայտարարելով թէ «Ստեփան փաշայի տուած տեղեկութեանց նայելով, միաբանութիւնն զՏ. Ղևոնդ վրդ. պաշտօնանկ բրած և վանքէն վտարած է, վերադարձնել զնա, իւր պաշտօնին վրայ հաստատել և մեզ իմաց տալը»:

Այս հեռագիրը Տնօրէն խորհուրդը կարգաւորել ի վարանս կը մնայ, նկատելով որ Ազգ. վարչութիւնը առանց իրմէ բացատրութիւն ստանալու, հեռաւոր անհատի մը տեղեկութեան յենելով մի այսպիսի օրոշում կուտայ. ուստի կատարուի հետեւեալ հեռագիրն առ կեդր. վարչութիւն. «Ստեփան փաշայի տեղեկութեան վրայ Ղևոնդ վրդ. ի վերադարձն ու պաշտօնին վրայ հաստատուին անկարելի է, մանրամասնութիւնը նամակաւ»:

Յետ այսու Տ. Եսայի Ս. Պատրիարք ընդհ. Ժողով կը գումարէ, ուր միաբանութեան կանոնագրի 18րդ յօդուածոյ տրամագրութեան համեմատ, Տ. Ղևոնդ վրդ. ի հրաժարման պատճառն առ Ազգ. Պատրիարքարան տեղեկագրելու օրոշում կը տրուի: որոյ համար ևս հինգ հոգիէ բաղկացեալ մասնաժողով մը կը կազմուի: Սոյն մասնաժողով քաղելով Տնօրէն խորհուրդի և ընդհ. Ժողովոյ ատենագրութիւններէն՝ բուն իրողութիւնը համաօտակի ընդհ. Ժողովոյ կը ներկայէ. և ընդհ. Ժողովն ընդ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքի մասնաժողովոյ տեղեկագրերը քուէից բացարձակ առաւելութեամբ կը վաւերէ, և փաստայի միջոցաւ Ազգ. Պատրիարքարանի կը մատուցանէ:

Բայց կեդր. վարչութիւնը միաբանութեան տեղեկագրին ըստանալէ առաջ մի զինի միայն պատճառից հեռագիրներ կը հասցընէ հրամայող թէ՛ անմիջապէս Աստուածատուր եպիսկ. ի Տիգրանակերտ և Վահան վրդ. ի Մուշ պարտին երթալ, և անդ հրահանգի սպասել. այնու ըստ պաւնալեօք որ եթէ չերթան, բունի միջոցներով պիտի զրկուին թէ՛ սոյն հրամանն կէտ առ կէտ ընդդէմ էր միաբանութեան կանոնագրի 33րդ յօդուածոյն տրամագրութեան. սակայն միաբանութիւնը խաղաղասիրական ոգով կը հաւանի հնազանդիլ. բայց Տ. Եսայի Պատրիարք ընդդէմ դարաւոր սովորութեանց յիշեալներէն ստորագրութիւն կը պահանջէ, ուստի սպառնալիքէն միաբանութիւնը կը խրոչի և դարձեալ Ազգ. Ժողովոյ կը դիմէ ի բողոք. սակայն միշտ իւր խնդիրներն անխելի կը մնան. և միշտ կը խեղդուի իւր ձայն:

Տ. Եսայի Ս. Պատրիարք ի Յուպէ գահուած միջոցին արժ. Գէ. որդ վարդապետն ու Պէլէտիյէի յոյն անդամը յատկապէս ի Դաղա Բեշլիին կը զրկէ, որպէս զի՝ բռնութեամբ նշանակեալ տեղերը զրկէ վերոյիշեալները: Միաբանութիւնն տեսնելով այս ամենը կատարուի Ազգ. վարչութեան հեռագրել և քննութիւն պահանջել, և կը հարկադրի Բ. Դրան գիմել զինքն սպառնացեալ վտանգէն փրկելու համար:

Յետ այս ամենայնի Միաբանութիւնն միջադէպ լքեալ կայր բոլորովին, Ազգ. կեդրոնական վարչութիւնն կառավարութեան միջոցաւ գործեն անկարելի նը.

կատելով կը հեռագրէ առ Տ. Եսայի Ս. Պատրիարք ի գործ զընել իւր խիստութիւն և որ և միջոցաւ վերոյիշեալ երկու եկեղեցականներն արտաքսել վանքէն:

Աստ կը թողումը Ս. Պատրիարքի կողմէն տեղի ունեցած տխուր իրողութիւնը. զի արդէն տեղեկագրեալ են կանխաւ մի ըստ միով. և կուգամք յայտնել մեկ կացութեան վշտալի դառնութիւն:

Մեք ստորագրեալքս նկատելով որ Տ. Եսայի Ս. Պատրիարք վշտասանամեայ պաշտօնավարութեան միջոցին տարագրեալ և վերտարեալ երեսնի չափ եկեղեցական միաբանից թաւոյն վրայ, որոց խիստ մեծագոյն մասն Ազգ. կարեւորագոյն պաշտօններու մէջ իւրեանց արժանիքն կը փայլեցընեն, կաւելցնեմք ինն ևս, առանց ուղիղ տարածոյնութեան և թերեւս վատահամբաւեալ. հաշուել չառնելով վտարեալ դպիրներն ու քրճագրեացները, որոց ոչ գրութիւ. նկատելով որ վատութիւն է քառանամեայ և երեսնամեայ և առնուազն քսանամեայ անձնուրաց ծառայութիւններէ յետոյ անձայն և լուին տարագրել այն տունէն, որոյ պաշտպանութեան համար յանուն ազգայնութեան կենօք չափ զօհողութիւնը առ չինքն ոչինչ համարուած են, և վերաբան չապէս նկատելով որ այս ընթացք վտանգաւոր՝ հետզհետէ մինչ կորուստ կրնայ առաջնորդել ազգին այն անկշռելի իրաւունքն Ս. տեղիս. որոյ Խորհրդի միջոցով հոգն ազգին արեամբն ուրախ զմեզ յառաջ քաղաւ, չուզեցինք իր անտարբեր մեր ամենէն նուիրական ուստին և զգացման՝ սուրբ առարկայի մը վնասուն նկատմամբ անի բերան մնալ, մեր նախորդ վերտարելոց պէս:

Բարոյական պարտագդացու թիւնն զմեզ յառաջ մղեց դալ և դնել սոյն խնդիր իրը վերջին ծառայութիւն ի տես Ազգային պատկառելի Ժողովոյ, որով և չուզեցինք հրաւիրել ներկայիս ազգին խորին ուշադրութիւնը և այսու մեկ պարտք կատարած լինելով, կը մնայ մեզ սպասել կամ ի համարաւորութիւն յօդուտ սուրբ Աթոռոյ իրաւանց և կամ ըսել. ահա տակի զոր ինչ պարտէր առ ներարարք, — այսուհետեւ կաւ մնայ մեզ սիրտ ի վիշտ ընել և թողուլ որ ապագայն օրոշմեր Արդարութիւնն և տնձնուէր զօհողութեանց չափն ու կշիռն:

Մնամք ուխտեալ անձնուէրք Ս. Աթոռոյ և ազգիս:

Երեմիա եպիսկ. Տ. Սահակեան

Աստուածատուր եպիսկ. միաբան Ս. Երուսաղէմի

Վահան վարդ. Յակովբեան միաբան Ս. Երուսաղէմի

Դարեգին վարդ. միաբան Ս. Երուսաղէմի

Մկրտիչ վարդ. միաբան Ս. Երուսաղէմի

Յակովբ վարդ. միաբան Ս. Երուսաղէմի

1881 նոյ. և
Ի Դուռ-Գալու

500,000 FRANCS

ՀԱՅԵՐԱՆԻՔ

Հերկայ վիճակահանութեան ա. մենամեծ պարգևն է սոյն գումարը: Վիճակահանութիւնը Համալսարանի (Գերմանիա) կառավարութեան նշանակած պարգև է, եւ պարգևներու վճարման համար կառավարութիւնը երաշխաւորած է: Սոյն վիճակահանութիւնը ընդ ամենը 50, 800 պարգև կը պարգևատրէ, որոց զինն է 44,043,425 ֆրանք եւ եւթը անգամ պիտի քաջուին: Վիճակահանութեան օրերը պաշտօնապէս որոշուած են, եւ հետզհետէ պիտի քաջուին: Առաջին անգամին համար առ առաւելն մինչեւ զհեղափոխութիւն (ըստ 1. արտ.) յանձնարարութիւն կընդունին: Սոյն օրը կսկսի վիճակահանութիւնը:

Ամենէն մեծ գումարն է, ինչպէս վերը կը տեսնուի, 500,000 ֆրանք: Բաց ասկէ վիճակահանութիւնը կը պարգևատրէ նաեւ հետեւեալ պարգևները. 312,500 187,500, 125,000, 75,000, 62,000, եւ շատ մը պարգևներ. 50,000, 37,500, 34,250, 25,000, 18,750, 15,000, 12,500, 10,000, 7,500, 6,250, 5,000, 3,750, 2,500, 1,875, 1,500, 1,250, 625, 375, 262, 250, 187, 172, 155, 125 ֆրանքի եւն:

Ամենէն փոքր պարգևն է 25 ֆրանք: Վիճակահանութիւնն ընդ ամենը 50,800 պարգև կը պարգևատրէ որոց գումարը կընէ, 44,043,425 ֆրանք:

Տոմարակց զինները որոշուած են եւ առաջին մասի բաժանման ամբողջական տոմարին մը զինն է 7, 30, կէս տոմարի 3, 75 եւ քառորդ տոմարի 4, 90: Բոլոր տոմարները տեղութեան զինադրոշմը կը կրեն: Փանծնարարութեանց հետ առնալ կաց զինը մէկտեղ պէտք է զրկուի, որն է երկրի պարսպատնէն մը արժէք տոմարով կամ Գերմանիոյ, Գաղղիոյ, Աւստրիոյ, Սնդղիոյ վրայ փոխանակարով կամ բոսթայով յանձնարարութեամբ:

Փանծնարարութիւնը հասնելուն պէս, տոմարները իրենց տեղերուն պիտի դրկեն:

Ամէն զրկելուն հետ պիտի կըցնուի ձրի բոլոր քաջուած վիճակահանութեանց պաշտօնական ծրարիւրը, եւ քաջուելէն ետքը չանդիմանալով պաշտօնական ցուցակը պիտի դրկեն: Բոլոր տեղերուն: Պարգևացող զինը անմիջապէս պիտի վճարուի կառավարութեան հսկողութեան ներքեւ եւ մեր միջոցաւ չափողին ոտքը դրկուելով: Մեր դրամատունը 100 տարիէ ի վեր հաստատուած ըլլալով, հարկ չկայ վստահացնելու թէ ամէն յանձնարարութիւն ճշգրիտ եւ վստահով կը գործադրէ:

Փանծնարարութիւնը պէտք է ուղղորդուի հետեւեալ հասցեով.

Jsenthal & Co
BUREAU PRINCIPAL DE LOTE-
RIE HAMBOURG (Allemagne)
Մեր թղթակցութիւնը եւ քաղա-
կան ամէն լեզուներով կը կատարուին: Մէկ նամակ մը Արեւելքէն Համպուրկ 180 ժամու մէջ կը հասնի:

ԻՅժԷՆ ՍԻԻ
ԼՍՐԱՐԸ ՓԱՐԻՍ

Թարգմանեաց Կ. Յ. Փանոսեան
Սոյն հետաքրքրական վէպը տաճկերէն լեզուաւ տետր առ տետր կը հրատարակուի եւ արժանի է ամեն կարգի անձանց ընդունելութեան:

Ի զին 20 փոքր

Նորայրի Գաղղիներէն-Հայերէն բառարանին 73րդ թերթն հրատարակեցաւ, որ կը հասնի մինչեւ ի բառն «Կալոբառ»: Գին 73

Թերթերուն 109½ զրշ. արժաթ, Բաժանորդ. գրուիլ ուղղորդներն գիմելու են առ Մեծ. սեղանաւորս Գ. Ս. Սամանճի-Մոմենան և Մէհմետ Ալի փաշա խան, Ղալա. Թիա. կամ առ Մեծ. Գ. Փրէնկեան գրաւաճառ, Ուղղուն չարը, Պօլիս: Բաժանորդութեան գինն է 1½ օսմ: Ոսկի վճարելի կանխիկ, իսկ գին իւրաքանչիւր թերթին է 60 փարայ:

ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆ

Բոլոր Գրիստոնեայը կընդունին թէ Մկրտութիւնը Գրիստոսի եւ

կեղեցւոյն դուռն է, ուրկից ներս կը մտնեն բոլոր հաւատացեալք, քանզի տէրունական պատուէրն է «Ան որ հաւատայ ու մկրտուի, պիտի փրկուի»:

Այս կարեւոր պատուէրը ըստ արժանւոյն ստրկելու համար պարտինք առանց նախապաշարման ԳԻՐԲԵՐԸ ՔՆՆԵԼ. բայց, որովհետեւ շատ քիչքը արտօնութիւն և ժամանակ ունին քննելու, Աւետարանիչ Գեորգ, Ն. Շիշմանեան հին և նոր Գրիստոնեայ աղգաց և ժողովրդոց մը կըտուծեան վարդապետութիւնները և արարո-

ՅԻԼՃԱՆՃԻՂԱՐ
ԵՕԴՈՒՇՈՒ
ԹԻՒ 3

ՌԻՉԱ ՓԱՇԱ
ԽԱՆ
ԹԻՒ 3

ՊԱՃԵՊԱՆ ՕՂԱՌԻ ԿԵ ԳՈՒՄ.
Ստամպոլ իրաւ փաշա խան Ն: 3

ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ՍԻԿԱՐԻ ԹՂԹԻ
Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻՉՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Այս անունով նոր գործարան մը բացուած է Բիզա փաշա խան թիւ 3 սենեակը, ուր կը պատրաստուին խիստ մեծ խնամով եւ ամեն զնով ամէն տեսակ ալիւն թուղթ Մարտիկայէն յատկապէս բերուած ընտիր տեսակաց վրայ:

Գործարանի վարչութիւնը պատրաստ է մայրաքաղաքս դռնուած գովասանակցութեամբ հետ բանակցելու անոնց ուղած տեսակաւ թուղթ պատրաստել. նոյնպէս պատրաստ է դաւառ ձեռքին այս մասին յանձնարարութիւններ ընդունելու որոշեալ ժամանակին յանձնել, ինչ քանակութեամբ որ ուզեն:

Վարչութիւնն սոյն ձեռնարկութեան հետ բարեկարգութիւնն ալ միացնելու զիւրով, որոշած է վաճառման արդիւնքին 3 առ 0,0 ը Ազգ. Հիւանդանոցին նուիրել:

Վարչութիւնն կը յուսայ որ ճաշակի տէր եւ աղքատին կարեւոր հաստատութեանց նպատակով փախաք ունեցող աղքատներ պիտի փութան առեւտուրի փորձ մ'ընել սոյն գործարանին հետ, զորս ըստ ամենայնի զոհ ընելու համար ջանք եւ աշխատութիւն չպիտի պակսին:

Կը ծախուի ամէն ծխախմորաց քով եւ Կեղրտատեղին է Բիզա փաշա խան թիւ 3 սենեակը Ս. Ղ. Պարտիչպանեան եւ Ընկ. Գործարանը:

ՓԱՆԱՍԻ

ԴԵՂ ԸՆՏԱՆԵԱՆ ԵՒ ԴԵՂ ՍԱՄԱՐՍՅՈՒՅՆ

Կը ծախուի Միլանեան եւ Բիւրեղաց Ամերիկեան վաճառատունը ի Ղալաթիա Կ. Պօլսոյ:

Փանասէն իւր օգտակարութեամբն, ինչպէս Ամերիկայի եւ Եւրոպոյ, նոյնպէս եւ Թուրքիոյ այլ եւ այլ կողմեր մեծ ընդունելութիւն գտած է:

Փանասէն զիւրաւորն եւ գաւառացւոյն բժիշկն ու բարեկամն է, եւ մեծ օրհնութիւն մը համարուած է այս անգործուն համար, ուր բժիշկ ու զեղ եւ գայրման հաղիւ կը գտնուին: Փանասէն բուսեղէններէ բաղադրեալ միջոցով բոլորովին անմիջապէս փանասէն տրամբն ցաւը կ'առնէ ու քիչ ատենի մէջ կը բուժէ: Նոյնպէս եւ մարմնոյ կտրուած ու ճմուռած տեղերուն ցաւն ու բորբոքը շուտով կ'անցնէ:

Չգայլն, յօղայլն եւ ոսկրային սաստիկ ցաւերը բուժելով տաղիտակալը կը հանդարտեցնէ: Ստամպոլ փոքր եւ աղետոյ ցաւերը կը կարէ ու պաղէ յատալ եկած դժուարութեանց առաջը կ'առնու:

Փանասէն ակոյսի ստատիկ ցաւերը շուտով կը բուժէ: Մարմնոյն կտրուած կամ վիրաւորեալ կողմերն առատ փանասէ քսելով շուտ կը բժշկուին ու կը գոցուին: Փանասէն կը բժշկէ նաեւ փորձարարութիւն, թանջը, հաղ, Այսպէս կը վկայեն շատեր, որք փորձած են: Ընտանիք իրենց տան մէջ ու պանդուխտը եւ ճանապարհորդը իրենց հետեւնալով առաջը կ'առնու: Փանասէն հեղուկ է, որ թէ մարմնոյն վրայէն քսելով եւ թէ լոմելով ալ բժշկու:

Գործածութեան կերպը հետեւ է: Գլխուր վաճառատնովն է, Ղալաթիոյ Եֆէն-ճամիլի դրան կից Միլանեանին Ամերիկեան վաճառատունը, նաեւ մայրաքաղաքի զեղազորաց քով ու գաւառներն ալ կը գտնուին: